

“ความไม่เท่าเทียมในการเรียกค่าทดแทนตามกฎหมายครอบครัว”

นางอโนชา ชีวิโตโสภณ^๑

ข้อเสนอแนะ (ต่อ)

เพื่อทำการแก้ไขปัญหาค่าทดแทนที่ไม่เท่าเทียมในการเรียกค่าทดแทนตามกฎหมายครอบครัว เห็นสมควรให้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ให้ใช้ถ้อยคำและเงื่อนไขเดียวกันกับทั้งกรณีสามีหรือภริยาเรียกค่าทดแทน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมเพราะความแตกต่างทางเพศของบุคคล โดยขอเสนอให้ทำการแก้ไขจากบทบัญญัติเดิมเป็นว่า

มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง

“สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาไปในการทำงานของคู่สมรสก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินสามีไปในการทำงานของคู่สมรสก็ได้”

ซึ่งเมื่อแก้ไขถ้อยคำและเงื่อนไขตามกฎหมายดังกล่าวแล้วจะมีผลเปลี่ยนแปลงหลักกฎหมายคือ

๑. ทั้งสามีหรือภริยาสามารถเรียกค่าทดแทนได้จากผู้ถูกเรียกค่าทดแทนได้ ไม่ว่าผู้ถูกเรียกค่าทดแทนจะเป็นเพศใด ต่างจากบทบัญญัติเดิมที่ให้ภริยาเรียกได้เฉพาะจากบุคคลที่เป็นหญิงเท่านั้น

๒. เพียงการกระทำที่เป็นการล่วงเกินทางเพศในการทำงานของคู่สมรส ทั้งสามีหรือภริยาก็เรียกค่าทดแทนได้ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน ไม่ต้องคำนึงถึงว่าเป็นการสมครใจ มีความสัมพันธ์ฉันคู่สมรสอีกฝ่ายด้วยหรือไม่

๓. ทั้งสามีหรือภริยาผู้เรียกค่าทดแทนไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยเปิดเผย ต่างจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

^๑ ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกา

มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง เดิม ซึ่งกริยามีภาระการพิสูจน์ว่าการมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวนั้น เป็นการกระทำโดยเปิดเผยซึ่งเป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้ยาก ในขณะที่หากสามีจะเรียกค่าทดแทน ไม่มีเงื่อนไขดังกล่าว

ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวย่อมส่งเสริมและแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน ในการเรียกค่าทดแทนตามกฎหมายครอบครัวระหว่างชายและหญิงให้เสมอภาคกันได้

บทสรุป

หลักความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะความแตกต่างทางเพศของบุคคลนั้นถือเป็นหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้การรับรอง ซึ่งหลักการดังกล่าวปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ และยังมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติรับรองไว้คือ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศและป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังมีบทบัญญัติในกฎหมายที่แสดงให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศปรากฏอยู่ แม้จะมีความพยายามแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศมากขึ้น โดยหลักกฎหมายในครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ปรากฏความไม่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิงอยู่เช่นกัน โดยในการเรียกค่าทดแทนของสามีกริยาในกรณีที่คู่สมรสอีกฝ่ายเป็นชู้ กรณีไม่มีการฟ้องหย่าและเป็นการเรียกจากผู้ที่เป็นชู้กับกริยาหรือสามีตนนั้น หลักการและเงื่อนไขการเรียกค่าทดแทนระหว่างสามีเป็นผู้เรียกและกริยาเป็นผู้เรียกแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าขัดหลักความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เนื่องจากกรณีชายซึ่งเป็นสามีเป็นผู้เรียกนั้น สามารถเรียกค่าทดแทนจากชายหรือหญิงก็ได้ หากชายหรือหญิงนั้นล่วงเกินกริยาตนในทำนองชู้สาว โดยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าเป็นการกระทำโดยเปิดเผยหรือไม่ ในขณะที่หญิงซึ่งเป็นกริยาจะเรียกค่าทดแทนได้จากหญิงอื่นเท่านั้น โดยหญิงนั้นต้องมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับสามีของตน ซึ่งถ้อยคำแตกต่างจากกรณีสามีเป็นผู้เรียกค่าทดแทน นอกจากนี้ หญิงนั้นต้องแสดงโดยเปิดเผยด้วยว่าเป็นชู้กับสามีตน ซึ่งเป็น

การเพิ่มภาระการพิสูจน์ให้ภริยาผู้ฟ้องเรียกค่าทดแทน ทั้งโดยสภาพแล้วเป็นเรื่องยากที่การคบชู้จะเป็นการกระทำโดยเปิดเผย

ดังนั้น จึงขอเสนอให้ปรับปรุงเงื่อนไขตัวบทกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ให้ทั้งในกรณีที่สามีเป็นผู้เรียกค่าทดแทนและภริยาเป็นผู้เรียกค่าทดแทนให้มีเงื่อนไขเดียวกัน โดยใช้ถ้อยคำตามกฎหมายเดียวกันเพื่อมิให้หลักกฎหมายดังกล่าวก่อความไม่เสมอภาคและเท่าเทียมกันระหว่างเพศอีกต่อไป

แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกา

เมษายน ๒๕๖๖

บรรณานุกรม

๑. ประสพสุข บุญเดช. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ ๒๕. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งนิติบัณฑิตยสภา, ๒๕๖๔

๒. ไพโรจน์ กัมพูสิริ. ย่อหลักกฎหมายครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๓

แผนกนิติเวชและครอบครัวในศาลฎีกา